

پياده روی کربلا

مؤلفین:

مریم رجیبیان ده‌زیره، فغانه درتاج، فریبا درتاج

WWW.Ketab.ir

سرشناسه	: رجیبان ده‌زیره، مریم، ۱۳۷۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: پیاده‌روی کربلا/مولفین مریم رجیبان ده‌زیره، فثانه درتاج، فریبا درتاج
مشخصات نشر	: قم: نسیم کوثر، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ر. ۱۴۱، ص: ۱۲۵=۱۲۵=۱۲۵، ۳.
شابک	: ۹۰۴۷۵۰۲۴۰۰۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص: ۱۳۵ - ۱۴۱.
موضوع	: حسین بن علی (ع)، امام سوم، ۴ - ۴۶۱ق -- اربعین
موضوع	: Hosayn ibn Ali, Imam III, ۶۲۵- ۶۸۰ق -- Arba'in
موضوع	: حسین بن علی (ع)، امام سوم، ۴ - ۴۶۱ق -- سوگواری‌ها -- فلسفه
موضوع	: Hosayn ibn Ali, Imam III, ۶۲۵- ۶۸۰ق -- Philosophy -- Laments
موضوع	: حسین بن علی (ع)، امام سوم، ۴ - ۴۶۱ق -- آرامگاه -- زیارت
موضوع	: Hosayn ibn Ali, Imam III, ۶۲۵- ۶۸۰ق -- pilgrims and pilgrimages
موضوع	: زیارتگاه‌های اسلامی -- عراق -- کربلا
موضوع	: Karbala -- Iraq -- Islamic shrines
شناسه افزوده	: درتاج، فثانه، ۱۳۷۱ -
شناسه افزوده	: درتاج، فریبا، ۱۳۵۰ -
رده بندی کنگره	: ۴۷۵۵۳۲
رده بندی دیوبند	: ۲۹۷۹۵۳۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۲۲۲۸۶۲

انتشارات نسیم کوثر

قم - خیابان معلم - مجتمع ناشران - همکف - پلاک ۴۰
روابط عمومی: ۰۲۵-۳۷۷۳۴۳۷۷ - دفتر فروش: ۰۸-۳۷۸۳۰۵۶۷

شناسنامه

❖ عنوان: پیاده روی کربلا

❖ مؤلف: مریم رجیبان ده‌زیره، فثانه درتاج، فریبا درتاج

❖ ناشر: نسیم کوثر

❖ چاپ: چاپخانه ذاکر

❖ نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۹

❖ تیراژ: ۲۰۰ نسخه

❖ قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

پیشگفتار

زیارت اربعین از دیرباز به‌عنوان یکی از اعمال مهم در میان شیعیان جهان مرسوم بوده است و بسیاری از مردم نزدیک به اربعین عاشقانه و با نیت ثواب در این اجتماع بزرگ شرکت می‌کنند و هرساله بر تعداد جمعیت این زائرین افزوده می‌شود. بسیاری از علماء معتقدند اجتماع گسترده زائران اربعین در یک‌زمان و مکان خاص نشان‌دهنده انسجام بین شیعیان و تحکیم جایگاه مسلمانان در جهان است. پیاده‌روی اربعین، یا راهپیمایی اربعین، از آیین‌های شیعی است که در روزهای منتهی به ۲۰ صفر (اربعین حسینی) برگزار می‌شود. این پیاده‌روی از نقاط مختلف عراق به‌طرف کربلا و باهدف زیارت اربعین انجام می‌شود. بیشتر زائران، از مسیر نجف به کربلا می‌روند. در طول مسیرهای راهپیمایی، جایگاه‌هایی برای پذیرایی از زائران وجود دارد که موکب خوانده می‌شود. بنا به فرموده امام عسکری (علیه السلام)؛ یکی از نشانه‌های مؤمن که در این روایت مقصود شیعه است زیارت سیدالشهدا در روز اربعین است (علامه مجلسی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ ق: ص ۳۴۸). زیارتی که با پای پیاده رفتن آن هم «موضوعیت» دارد چراکه امام صادق (علیه السلام) به یکی از

دوستان خود می‌فرماید: قبر حسین (علیه السلام) را زیارت کن و ترک مکن. پرسیدم: ثواب کسی که آن حضرت را زیارت کند چیست؟ حضرت فرمود: کسی که با پای پیاده به زیارت امام حسین (علیه السلام) برود خداوند به هر قدمی که برمی‌دارد یک حسنه برایش نوشته و یک گناه از او محو می‌فرماید و یک درجه مرتبه‌اش را بالا می‌برد. ایشان در جای دیگری می‌فرمایند: کسی که به قصد زیارت امام حسین (علیه السلام) از منزلش خارج شود اگر پیاده باشد، خداوند بابت هر قدمی که برای زیارت ابا عبدالله برمی‌دارد، یک حسنه می‌نویسد و یک سیئه از او محو می‌کند. وقتی که به حرم می‌رسد، خداوند او را جزء صالحین برگزیده می‌نویسد. وقتی مناسک او تمام شد، خداوند نام او را جزء فائزین ثبت می‌کند. وقتی می‌خواهد بازگردد یک فرشته الهی در مقابل او قرار می‌گیرد و می‌گوید: رسول خدا (صلی الله علیه و آله) به شما سلام می‌رساند، و پیغام می‌دهد (مژده می‌دهد): عملت را از سر بگیر که تمام گناهان گذشته‌ات بخشیده شده است (ابن قولویه، ۱۳۷۷: ص ۱۳۴).

در این کتاب پیاده‌روی اربعین و مباحث مرتبط با پیاده‌روی مورد بحث قرار می‌گیرد.

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه
۲.....	پیشینه پیاده روی اربعین
۵.....	تاریخچه زیارت پیاده روی اربعین حسینی در کشور عراق
۱۰.....	فرهنگ شناسی زیارت
۱۲.....	هستی شناسی زیارت
۱۵.....	جهان شناسی زیارت
۱۶.....	گردشگری و فراغت هدفمند دینی
۱۸.....	قداست معنوی
۱۹.....	هویت یابی شیعه
۲۰.....	ترکیب جمعیتی و ملل های شرکت کننده در مراسم اربعین
۲۰.....	اولین زائران پیاده اربعین
۲۲.....	آیین
۲۳.....	مناسک اجتماعی
۲۴.....	انواع مناسک اجتماعی
۲۴.....	مناسک اجتماعی در قواره قومی
۲۵.....	مناسک اجتماعی در قواره ملی
۲۷.....	مناسک اجتماعی در قواره زبانی
۲۷.....	مناسک اجتماعی در قواره دینی
۲۹.....	مفهوم اصطلاحی زیارت
۲۹.....	پیشینه تاریخی زیارت

- زائر ۳۱
- هدف زائر ۳۲
- اهمیت و ضرورت زیارت ۳۳
- کارکردهای روحی و معنوی زیارت ۳۴
- کارکرد روان شناختی ۳۵
- کارکرد فرهنگی ۳۶
- کارکردهای سیاسی و اجتماعی ۳۶
- کارکرد اقتصادی ۳۷
- کارکرد هنری ۳۷
- برخی از آثار زیارت ۳۸
- حقیقت زیارت ۳۹
- تعریف اربعین و روایات ۴۰
- پیاده روی اربعین در بین علما ۴۲
- پیاده روی اربعین مظهر عشق همراه با بصیرت ۴۸
- راهپیمایی اربعین را شکر کنید ۴۹
- لزوم آسان کردن راهپیمایی اربعین توسط مسئولین ۵۰
- پیاده روی اربعین؛ حرکت عشق و ایمان ۵۱
- شعار بزرگ الهی ۵۱
- بزرگ ترین گردهمایی عالم ۵۳
- نماد عزت اسلامی ۵۴
- نمونه ارتباط دوستانه دو ملت ایران و عراق ۵۵
- مهمان نوازی مردم عراق از زائران اربعین حسینی ۵۵
- رعایت مقررات و ضوابط در سفر اربعین ۵۶

- ۵۶..... ترسیم سیمای امام حسین(ع).....
- ۵۷..... ویژگی های امام حسین(ع).....
- ۵۸..... فلسفه قیام عاشورا.....
- ۵۹..... شناخت چهره مخالفان.....
- ۵۹..... جهاد تا شهادت.....
- ۶۰..... لعن و تبری از دشمنان.....
- ۶۱..... پیوند امام با خط رسالت.....
- ۶۱..... حیات سعادت‌تمندانه.....
- ۶۲..... بیزاری از همفکران اهل ظلم.....
- ۶۳..... جایگاه والای امامت و ائمه(ع).....
- ۶۴..... ایمان، تسلیم، تبعیت.....
- ۶۵..... اعلام مواضع.....
- ۶۶..... زمینه و عامل بستر ساز اصلی حضور مردم در پیاده روی اربعین.....
- ۶۶..... الف: زمینه های فرهنگی- اعتقادی.....
- ۶۷..... ب: زمینه های اجتماعی-اقتصادی.....
- ۶۷..... ج: زمینه های سیاسی- ملی.....
- ۶۸..... پیاده روی اربعین به مثابه جنبش اجتماعی.....
- ۶۸..... ۱. استمرار ستادها در پیاده روی اربعین..
- ۶۹..... ویژگی فراملی بودن.....
- ۷۰..... نمایش نمادین همبستگی.....
- ۷۰..... ستادهای تعاملی در مقابل عمل انفرادی.....
- ۷۱..... ۲. بهره گیری از طیفی از تظاهرات عمومی در پیاده روی اربعین.
- ۷۴..... ۳. ابزار عمومی چهار مولفه در پیاده روی اربعین.....

- شاخص ها و ظرفیت های تمدن ساز پیاده روی اربعین ۷۸
- نمایش مفهوم امت با رهبری و هدفی واحد ۷۹
- بیداری اسلامی و تقویت روحیه مبارزه با استکبار ۸۱
- مبارزه با روح نظام سرمایه داری ۸۴
- تقویت عقلانیت معرفتی و تربیت اخلاقی ۸۵
- تغییر سبک زندگی اسلامی ۸۶
- وحدت و همگرایی جهان اسلام ۸۷
- جلوه های رفتاری پیاده روی اربعین ۸۸
- رشد رفتارهای معنوی ۸۸
- ارتقای رفتارهای مدنی ۸۹
- تاب آوری اجتماعی ۹۱
- ظرفیت سازی هوش فرهنگی ۹۴
- آثار و تجلیات امام حسین (علیه السلام) در زیارت اربعین ۹۵
- وساطت فیض الهی ۹۵
- راهنمایی و ارشاد ۹۶
- انواع تجلیات امام حسین علیه السلام در اربعین ۹۷
- اکمال ایمان و بندگی ۹۸
- تجدید عهد و پیمان با ولایت ۹۹
- احیای فرهنگ آزادی خواهی و قیام برای خدا ۱۰۰
- فهم جاذبه ها و دلایل دینی ایرانیان برای شرکت در مراسم اربعین ۱۰۲
- دلایل دین مدارانه و پتانسیل اعتقادی ۱۰۲
- فهم جاذبه ها و دلایل غیر دینی ایرانیان در مراسم اربعین ۱۰۶

۱۰۹	ظرفیت های جلوه منسکی اربعین
۱۱۰	راهبردهای بالندگی اربعین حسینی
۱۱۲	فرصت های راهپیمایی اربعین حسینی
۱۱۲	فرصت تبیین جایگاه امام حسین علیه السلام
۱۱۴	اربعین و هستی شناسی
۱۱۵	اربعین و جهان شناسی
۱۱۷	اربعین و شکل گیری تمایلات تمدنی
۱۱۹	اربعین و شکل گیری اندیشه تمدنی
۱۲۱	اربعین و سبک زندگی اسلامی
۱۲۳	نماد ارزش ژئوپلتیکی تشیع
۱۲۵	اربعین فرصت خودسازی و انسان سازی
۱۲۶	فرصت شکل گیری باورهای صحیح جامعه پذیری
۱۲۶	فرصت تحکیم ارزش ها
۱۲۷	اربعین فرصت بیعت با حسین زمان، مهدی موعود (عج)
۱۲۸	اربعین فرصت تعامل دو طرفه
۱۲۹	چالش های پیش روی مراسم اربعین حسینی
۱۳۳	چالش های اقتصادی
۱۳۵	چالش های خدماتی رفاهی
۱۳۶	چالش های سیاسی
۱۳۹	منابع و مأخذ

مقدمه

اجتماع اربعین حسینی مسلمانان جهان در عراق یکی از مهم‌ترین جلوه‌های رفتار دینی و بزرگ‌ترین رخداد تاریخ شیعه در سالیان گذشته می‌باشد. در طول تاریخ انسان‌های دین‌دار، زیارت را در قالب بازدید از معابد و مزارهای پیشوایان و بزرگان دینی انجام داده‌اند. از این جهت زیارت همواره با مفاهیمی همچون معنویت و قداست همراه بوده و زائر یکی از مفاهیم مهم معنوی و اخلاقی بوده است. در اسلام نیز زیارت از بار معنوی خاصی برخوردار است. این رویه معنوی در بین شیعیان با توجه به زیارت کربلا و اربعین شرایط ویژه‌ای یافته است. اولین زائر اباعبدالله الحسین در روز اربعین، صحابی گرانقدر پیامبر، جابر بن عبدالله انصاری بود. البته در مورد اینکه اهل بیت در اولین اربعین به کربلا وارد شدند یا روزی دیگر اختلاف نظر است. شیعیان و محبین حضرت نیز براساس این سیره زیارت اربعین را گرامی داشتند. این سیره با زیارتنامه اربعین که از طرف امام صادق (علیه السلام) بیان شده است، تقویت و تثبیت شد. حاصل این سیره شرعی و مشروع، اهمیت و جایگاه ویژه زیارت اربعین در بین علاقه‌مندان به اهل بیت شد؛ به طوری که امروز شاهد زائران میلیونی اربعین

هستیم که با پای پیاده در اربعین حسینی خود را به کربلا می‌رسانند. اجتماعی که موجب اتحاد جهات تشیع و تشکیل یک امت واحد به نام ملت اربعین را پایه‌گذاری نموده است (رضایی، ۱۳۹۶).

پیشینه پیاده‌روی اربعین

قدمت پیاده‌روی اربعین به بلندای تاریخ شیعه است و این مراسم توانسته است در طول سالیان طولانی ضمن حفظ وحدت شیعه، عامل تحولاتی در تاریخ عراق و مسلمانان نیز شود. بنیان‌گذار اصلی این حرکت که تاکنون دوام دارد شیخ انصاری است که این حرکت را به‌عنوان رسم و نمادی برای شیعیان معرفی کرد. هرچند این مراسم پس از مدتی به فراموشی سپرده شد، درنهایت توسط شیخ میرزا نوری مجدداً احیا شد و به‌عنوان رسم و سنتی نیکو در میان شیعیان نشر یافت. در راستای انجام این مراسم معنوی و روحانی برخی از علما و حتی مراجع تقلید نیز با پای پیاده به کربلا سفر کردند (غرسبان، ۱۳۹۷).

درباره پیشینه و منشأ اهمیت روز اربعین امام حسین علیه‌السلام در تاریخ شیعه، باید ابتدا به مبنای دینی و تاریخی سنت پیاده‌روی برای زیارت آل الله در تاریخ اسلام اشاره گردد و با